

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2022/23:SfU10

Socialavgifter

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Yrkandena handlar bl.a. om lägre socialavgifter för småföretag och undantag från avgiftsskyldigheten för ideella föreningar.

I betänkandet finns fyra reservationer (SD, V, C, MP).

Behandlade förslag

Ett tiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Socialavgifter	5
Reservationer	10
1. Nedsättning av socialavgifter, punkt 1 (SD).....	10
2. Nedsättning av socialavgifter, punkt 1 (C)	10
3. Undantag från kravet att betala socialavgifter, punkt 2 (SD).....	11
4. Undantag från kravet att betala socialavgifter, punkt 2 (V, MP)	11
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	13
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nedsättning av socialavgifter

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:965 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 7,

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 5 och

2022/23:2192 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (C)

2. Undantag från kravet att betala socialavgifter

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:978 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 6,

2022/23:1224 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 8,

2022/23:1470 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 3 och

2022/23:2095 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 14.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V, MP)

3. Övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1059 av Denis Begic (S) och

2022/23:1406 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 4.

Stockholm den 9 februari 2023

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Viktor Wärnick

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viktor Wärnick (M), Ida Gabrielsson (V), Anders Ygeman (S), Clara Aranda (SD), Ulrika Heindorff (M), Åsa Eriksson (S), Mona Olin (SD), Ola Möller (S), Ingemar Kihlström (KD), Annika Hirvonen (MP), Mauricio Rojas (L), Daniel Persson (SD), Caroline Högström (M), Zara Leghissa (S), Julia Kronlid (SD), Jonny Cato (C) och Lena Bäckelin (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet nio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23. Motionsyrkandena handlar bl.a. om lägre socialavgifter för småföretag och undantag från avgiftsskyldigheten för ideella föreningar. Motionsyrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Socialavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. lägre socialavgifter för småföretag och undantag från avgiftsskyldigheten för ideella föreningar.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (C), 3 (SD) och 4 (V, MP).

Gällande ordning

Allmänt

Socialavgifter tas ut för att finansiera de sociala trygghetssystemen. Arbetsgivaravgifter betalas i första hand av arbetsgivare medan egenavgifter normalt betalas av fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet, dvs. enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Bestämmelser om socialavgifter finns i socialavgiftslagen (2000:980).

Arbetsgivare ska även betala allmän löneavgift enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift. För 2023 uppgår arbetsgivaravgifterna och den allmänna löneavgiften som mest till 31,42 procent av avgiftsunderlaget.

Nedsättning av socialavgifter

Nuvarande regler medger nedsättning av arbetsgivaravgifter i flera situationer, t.ex. för ersättning till anställda som vid årets ingång är mellan 15 och 18 år eller som har fyllt 66 år (2 kap. 27 och 28 §§ socialavgiftslagen). Under perioden den 1 januari 2021–31 mars 2023 är även arbetsgivaravgifterna för 19–23-åringar nedsatta. Den lägre avgiften om 19,73 procent gäller ersättningar upp till högst 25 000 kronor per kalendermånad och person (2 § lagen [2021:55] om särskild beräkning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift för personer som vid årets ingång fyllt 18 men inte 23 år). För perioden juni–augusti 2022 infördes härutöver en tillfälligt förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifterna för 19–23-åringar (prop. 2021/22:97, bet. 2021/22:SfU21, rskr. 2021/22:194).

När det gäller beräkningen av egenavgifter för fysiska personer som har avgiftspliktig inkomst ska enligt 3 kap. 18 § socialavgiftslagen avdrag göras med 7,5 procent av avgiftsunderlaget, dock högst 15 000 kronor per år. Som förutsättning för avdraget gäller att avgiftsunderlaget överstiger 40 000 kronor och att den avgiftsskyldige vid årets ingång inte har fyllt 66 år och inte endast ska betala ålderspensionsavgiften (10,21 procent).

Sedan 2017 finns enligt lagen (2016:1053) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag en rätt till nedsättning av arbetsgivaravgifter när en

första person anställs i vissa s.k. enmansföretag. Bestämmelserna i lagen – som inledningsvis gällde tillfälligt men numera har permanentats – innebär att endast ålderspensionsavgift betalas på den del av ersättningen till den först anställda som inte överstiger 25 000 kronor per månad under som längst 24 månader. Genom lagen (2021:423) om särskild beräkning av vissa avgifter för arbetsgivare utvidgades rätten till nedsättning tillfälligt för anställningar som påbörjas under perioden den 1 juli 2021–31 december 2022. Den tillfälliga utvidgningen gäller företag som inte har någon anställd och som anställer en eller två personer samt företag som har en anställd och som anställer ytterligare en person (prop. 2020/21:118, bet. 2020/21:SfU22, rskr. 2020/21:301).

Enligt lagen (2001:1170) om särskilda avdrag i vissa fall vid avgiftsberäkningen enligt lagen om allmän löneavgift och socialavgiftslagen får avgiftsskyldiga som är verksamma i vissa angivna s.k. stödområden göra avdrag vid beräkning av socialavgifter och allmän löneavgift (regionalt stöd). Avgiftsskyldiga som är verksamma i dessa stödområden får göra ett avdrag med 10 procent av avgiftsunderlaget när den allmänna löneavgiften och egenavgifterna eller arbetsgivaravgifterna beräknas. För arbetsgivare uppgår avdraget till högst 7 100 kronor per månad och för näringsidkare till högst 18 000 kronor per år. Avdraget får inte medföra att avgifterna understiger ålderspensionsavgiften.

Vidare gäller att vid beräkningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling, ofta kallat FoU, ska avdrag göras med 10 procent av avgiftsunderlaget (2 kap. 29–31 §§ socialavgiftslagen). För att förbättra möjligheterna för företag att bedriva forskning och utveckling har det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige höjts två gånger och uppgår numera till 600 000 kronor per månad. I samband med den senaste höjningen ändrades även det s.k. arbetstidsvillkoret: den anställde ska under minst hälften (tidigare tre fjärdedelar) av arbetstiden ha arbetat med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige för att avdrag ska få göras (prop. 2020/21:110, bet. 2020/21:SfU19, rskr. 2020/21:300).

Undantag från kravet att betala socialavgifter

I allmänhet beskattas ersättning i samband med idrottslig verksamhet som inkomst av tjänst. En idrottsförening som betalar ut sådan ersättning är skyldig att betala arbetsgivaravgifter. En ersättning till en idrottsutövare från en ideell förening som har till ändamål att främja idrott och som uppfyller vissa krav i 7 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) är dock avgiftsfri om ersättningen från föreningen under året inte har uppgått till ett halvt prisbasbelopp (2 kap. 19 § socialavgiftslagen). Prisbasbeloppet för 2023 är 53 500 kronor.

Av förarbetena framgår att med en ideell förening som avses i 2 kap. 19 § socialavgiftslagen och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet menas normalt en organisation som är ansluten till Sveriges Riksidrottsförbund eller därmed jämförlig organisation (prop. 1990/91:76 s. 10).

I RÅ 1999 ref. 25 fann Högsta förvaltningsdomstolen att Friluftsförbundet är en ideell förening som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet och att aktiva lägerledare inom föreningen är att anse som idrottsutövare. Ersättning till sådana lägerledare skulle därför inte ingå i avgiftsunderlaget för att bestämma arbetsgivaravgifter i den mån ersättningen inte uppgått till mer än ett halvt prisbasbelopp per person och år.

Motionerna

Nedsättning av socialavgifter

I kommittémotion 2022/23:965 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om vikten av sänkta skatter och avgifter för småföretag. För att gynna företagen – och därmed jobben och ekonomin – är det enligt motionärerna viktigt att sänka arbetsgivaravgifterna.

I kommittémotion 2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om konkurrenskraftiga skatter för de jobbskapande småföretagen med särskilt beaktande av arbetsgivaravgifter. Motionärerna anför att sänkta arbetsgivaravgifter är viktigt för att skapa utrymme för företag att anställa fler och att det bidrar till mer livskraftiga företag. Ett motsvarande tillkännagivande begärs även i kommittémotion 2022/23:2192 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 3.

Undantag från kravet att betala socialavgifter

I kommittémotion 2022/23:978 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör verka för en förändring av socialavgiftslagen. Svenskt Friluftsliv med underorganisationer bör omfattas av socialavgiftslagens halva basbeloppsregel. En sådan åtgärd skulle bl.a. öka deltagandet i folkhälsofrämjande aktiviteter.

I kommittémotion 2022/23:1224 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att en ändring i socialavgiftslagen bör utredas med syftet att jämställa de olika ledaruppdragen inom föreningslivet. Motionärerna framhåller att det är oklart om föreningar som är anslutna till Svenskt Friluftsliv omfattas av det undantag från socialavgifter som gäller för Riksidrottsförbundet.

I kommittémotion 2022/23:2095 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 14 föreslås ett tillkännagivande om att det undantag i socialavgiftslagen för ledarersättningar som gäller för medlemmar i Riksidrottsförbundet även ska gälla friluftorganisationerna. Friluftorganisationerna genomför likvärdiga ledarledda aktiviteter, bidrar tydligt till folkhälsan och bör åtnjuta samma undantag som medlemmarna i Riksidrottsförbundet. Ett liknande tillkännagivande begärs även i kommittémotion 2022/23:1470 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 3.

Övriga frågor

I motion 2022/23:1059 av Denis Begic (S) föreslås ett tillkännagivande om trygga jobb. Lönsamheten för arbetsgivare som anställer personal under osäkra anställningsformer bör minskas, exempelvis genom att högre arbetsgivaravgifter tas ut i dessa fall.

I motion 2022/23:1406 av Josefin Malmqvist m.fl. (M) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att överväga möjligheten till frivilliga socialavgifter. Den som har beviljats expertskatt bör kunna välja att inte omfattas av svenska socialförsäkringar och därmed inte behöva betala socialavgifter. Med en sådan möjlighet blir det sannolikt billigare och attraktivare för företag att rekrytera specialistkompetens från andra länder samtidigt som lönen kan bli generösare.

Utskottets ställningstagande

Socialavgifter tas ut för att finansiera de sociala trygghetssystemen. Det är viktigt att sambandet mellan de socialavgifter som betalas in och de förmåner som dessa avgifter är avsedda att finansiera i möjligaste mån upprätthålls. Avsteg från denna princip kan emellertid behöva göras för att tillgodose andra intressen.

I gällande rätt finns en möjlighet att i vissa stödområden reducera avgiftsunderlaget för socialavgifterna (regionalt stöd). Denna möjlighet har utformats så att den relativt sett gynnar småföretag i glesbygd. Enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag kan dessutom medges nedsättning av egenavgifterna om det finns ett överskott från aktiv näringsverksamhet som överstiger 40 000 kronor. För att stimulera nyanställningar finns även det s.k. växa-stödet som innebär utökade möjligheter till nedsatta arbetsgivaravgifter för företag som anställer en eller två nya medarbetare. Av budgetpropositionen för 2023 framgår att regeringen avser att lämna ett förslag om förstärkning av nedsättningen av arbetsgivaravgifter för personer som arbetar med forskning eller utveckling, det s.k. FoU-avdraget (prop. 2022/23:1 avsnitt 12.6 och bet. 2022/23:FiU1 s. 68). Det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna som får göras för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige bör enligt regeringen höjas från 600 000 kronor till 1,5 miljoner kronor per månad och träda i kraft den 1 juli 2023. Mot bakgrund av de stödinsatser i form av nedsatta socialavgifter som redan finns och det aviserade förslaget om ett förstärkt FoU-avdrag är utskottet inte berett att ställa sig bakom motioner om ytterligare nedsättningar för småföretag.

Utgångspunkten är att arbetsinkomster som har samband med idrottsutövning i likhet med andra slags arbetsinkomster bör grunda rätt till socialförsäkringsförmåner. Sådan ersättning bör följaktligen vara avgiftspliktig. En eventuell utvidgning av ett undantag från skyldigheten att betala socialavgifter, t.ex. det som gäller för idrottsföreningar i vissa situationer enligt den s.k. halva basbeloppsregeln, bör enligt utskottets mening göras med beaktande

av denna utgångspunkt. Frågan om en viss ideell förening ska omfattas av halva basbeloppsregeln eller inte är ytterst en fråga för rättstillämpningen.

Socialavgifternas syfte är som redan påpekats att finansiera systemen för social trygghet. Det finns ingen möjlighet för en anställd att välja om han eller hon vill omfattas av socialförsäkringarna eller delar av dem för att arbetsgivaren i stället för att betala socialavgifter ska kunna ge den anställda en högre lön. Utskottet är för närvarande inte villigt att föreslå ett tillkännagivande om en ändring av denna ordning. Detsamma gäller i fråga om ett motionsyrkande om att ändra socialavgifternas storlek i syfte att ge arbetsgivare incitament att välja vissa anställningsformer framför andra. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2022/23:965 (SD) yrkande 7, 2022/23:1121 (C) yrkande 5, 2022/23:2192 (C) yrkande 3, 2022/23:978 (SD) yrkande 6, 2022/23:1224 (V) yrkande 8, 2022/23:1470 (MP) yrkande 3, 2022/23:2095 (MP) yrkande 14, 2022/23:1059 (S) och 2022/23:1406 (M) yrkande 4.

Reservationer

1. Nedsättning av socialavgifter, punkt 1 (SD)

av Clara Aranda (SD), Mona Olin (SD), Daniel Persson (SD) och Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:965 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 7 och

avslår motionerna

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 5 och

2022/23:2192 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

För att gynna småföretagen – och därmed jobben och ekonomin – är det viktigt att sänka arbetsgivaravgifterna och minska sjuklönekostnaderna.

2. Nedsättning av socialavgifter, punkt 1 (C)

av Jonny Cato (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 5 och

2022/23:2192 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 3 och

avslår motion

2022/23:965 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Eftersom sänkt skatt skapar bättre förutsättningar för jobb och företagande är ett sänkt skattetryck en central del i att långsiktigt kunna stärka välfärden. Sänkta arbetsgivaravgifter är viktigt för att skapa utrymme för företag att anställa fler och skapa mer livskraftiga företag.

3. Undantag från kravet att betala socialavgifter, punkt 2 (SD)

av Clara Aranda (SD), Mona Olin (SD), Daniel Persson (SD) och Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:978 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 6 och avslår motionerna

2022/23:1224 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 8,

2022/23:1470 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 3 och

2022/23:2095 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 14.

Ställningstagande

Det är av stor vikt att medlemsorganisationer som är anslutna till Svenskt Friluftsliv omfattas av undantaget i socialavgiftslagen på samma sätt som organisationer som är anslutna till Riksidrottsförbundet. Friluftsföreningar skulle då befrias från att betala socialavgifter för ersättningar som inte överstiger ett halvt prisbasbelopp. En sådan åtgärd skulle bl.a. öka deltagandet i folkhälsofrämjande aktiviteter. Förslag på åtgärder bör först utredas grundligt för att likställa friluftslivets organisationer med idrottsföreningar i stort.

4. Undantag från kravet att betala socialavgifter, punkt 2 (V, MP)

av Ida Gabrielsson (V) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1224 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 8,

2022/23:1470 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 3 och

2022/23:2095 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 14 och

avslår motion

2022/23:978 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Det är i dag oklart om föreningar som är anslutna till Svenskt Friluftsliv ska omfattas av det undantag från socialavgifter som gäller för Riksidrottsförbundet. Denna osäkerhet är olycklig för både myndigheter och föreningar. Friluftslivsorganisationerna genomför likvärdiga ledarledda aktiviteter som tydligt bidrar till folkhälsan. En ändring i socialavgiftslagen med syftet att jämställa de olika ledaruppgifterna inom föreningslivet bör därför utredas.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:965 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av sänkta skatter och avgifter för småföretag och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:978 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en förändring av socialavgiftslagen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1059 av Denis Begic (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om trygga jobb och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konkurrenskraftiga skatter för de jobbskapande småföretagen med särskilt beaktande av arbetsgivaravgifter och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1224 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ändring i socialavgiftslagen bör utredas med syftet att jämställa de olika ledaruppdragen inom föreningslivet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1406 av Josefin Malmqvist m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten till frivilliga socialavgifter och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1470 av Amanda Lind m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bredda skatteavdraget för idrottsledare till att även omfatta friluftslivet och ungdomsorganisationerna och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2095 av Amanda Lind m.fl. (MP):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det undantag i socialavgiftslagen för ledarsättningar som gäller för medlemmar i Riksidrottsförbundet även ska gälla friluftorganisationerna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2192 av Helena Lindahl m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konkurrenskraftiga skatter för de jobbskapande småföretagen med särskilt beaktande av arbetsgivaravgiften och tillkännager detta för regeringen.